

Imatra

Ukonniemen asemakaavamuutosalueen arkeologinen inventointi 2021

Ville Laakso
Maanala Oy

MAAN
ALA

Sisällys

Tutkimuksen perustiedot	3
1. Tutkimustehtävä	4
2. Menetelmät.....	5
3. Historialliset kartat ja maankäyttö.....	5
4. Maastotyö	7
4.1. Yleiset havainnot	7
4.2. Aiemmin rekisteröimätön arkeologinen kohde	8
5. Yhteenvedo tutkimuksen tuloksista	10
6. Lähteet	10

Tutkimuksen perustiedot

Kohde: Imatra, Ukonniemen loma-asuntoalueen asemakaavamuutosalue 1100

Tutkimuksen tyyppi: arkeologinen inventointi

Tavoite: selvittää, onko kaavamuutosalueella arkeologisia kohteita

Kenttätyöaika: 21.–22.9.2021

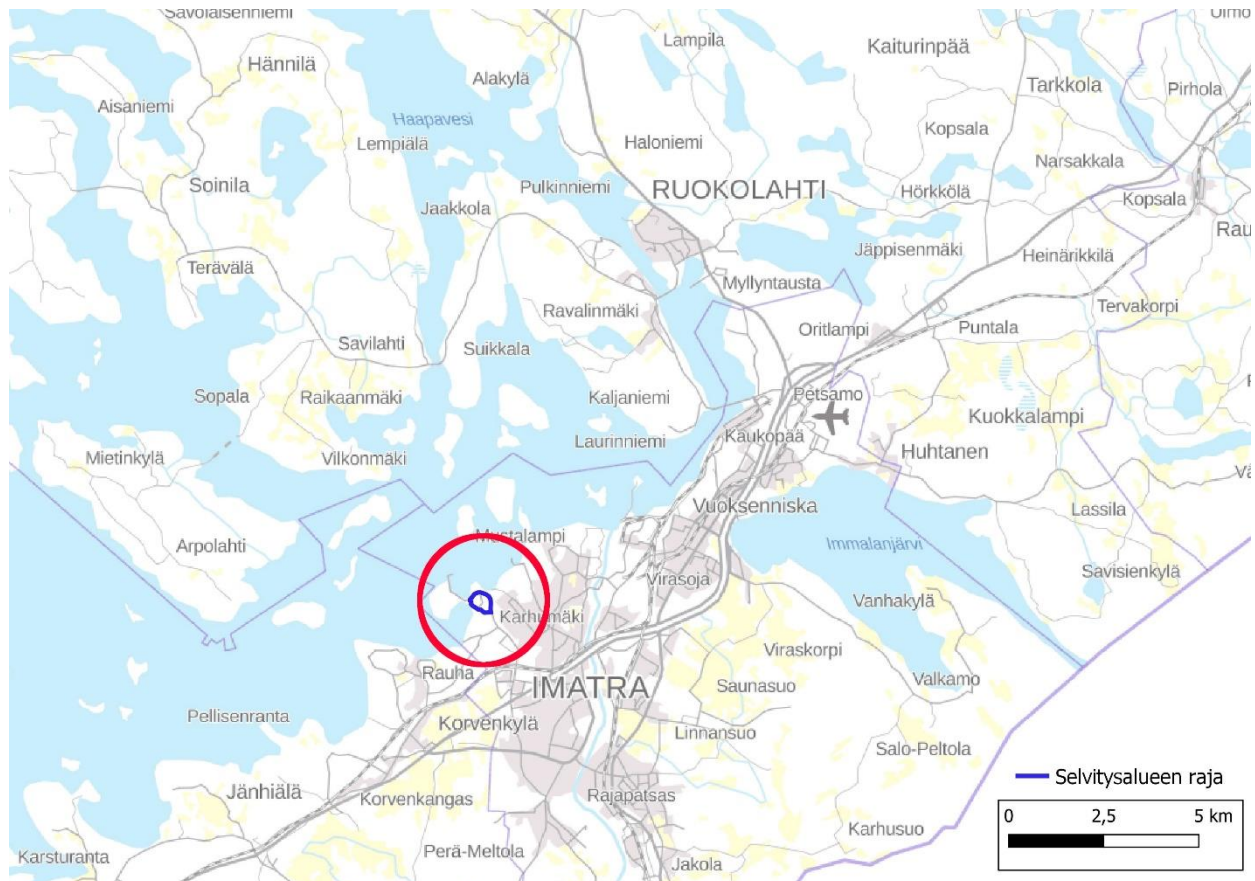
Tutkija: FT Ville Laakso, Maanala Oy

Tilaja: Imatran kaupunki

Alueen aiemmat arkeologiset tutkimukset: –

Tutkimuksessa talletetut esinelöydöt ja näytteet: –

Tulos: kaavamuutosalueella todettiin yksi arkeologinen kohde, joka koostuu kolmesta kiviröykkiöstä.

Tutkimusalueen sijainti. Pohjakartta: Maanmittauslaitos.

Raportin karttakoordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-järjestelmässä.

Kansikuva: Lammassalmi-nimisen kohteen keskimmäinen kiviröykkiö ja sen yli kulkeva polku.

1. Tutkimustehtävä

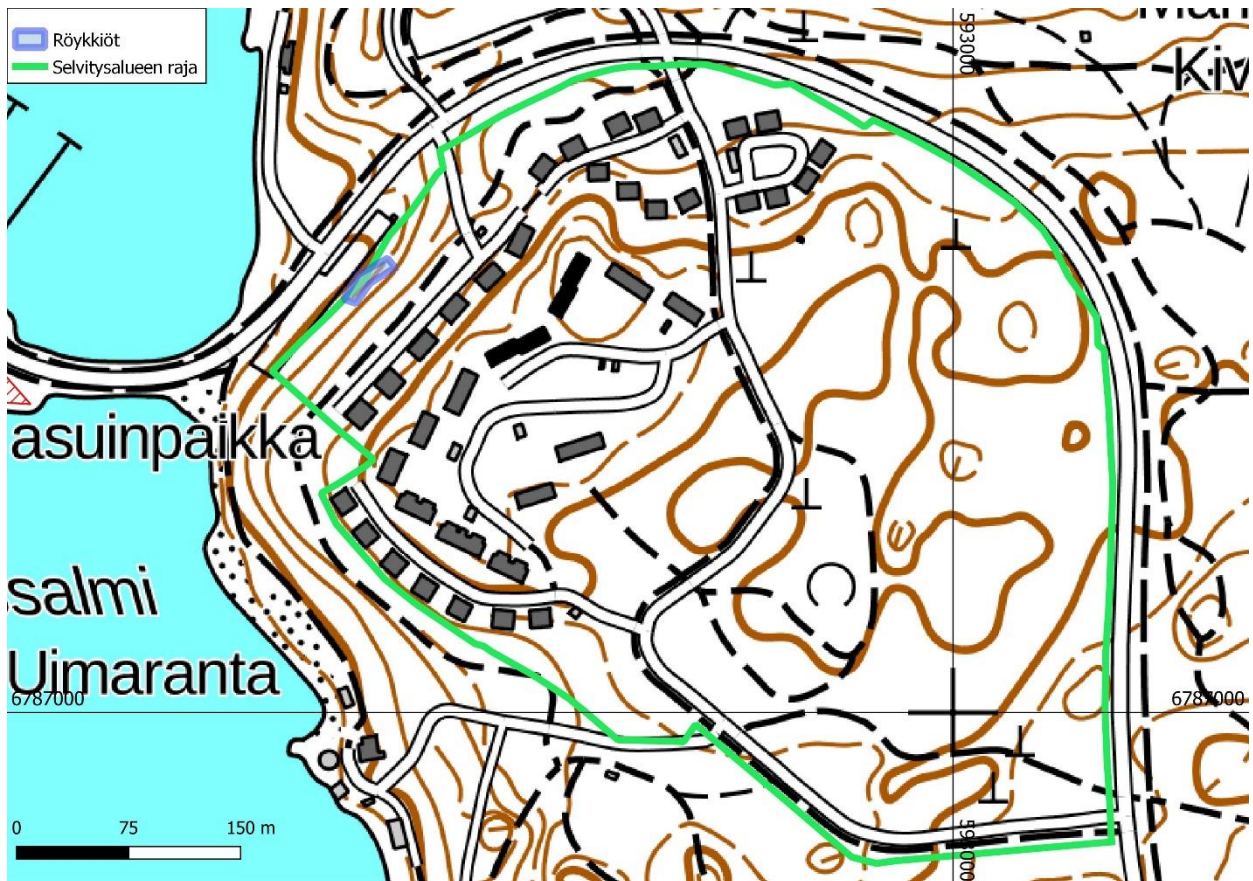
Imatran kaupunki oli vuonna 2021 valmistelussa asemakaavamuutosta Ukonniemen loma-asuntoalueen asemakaavaan (1100). Muutoksen tavoitteena on tarkistaa voimassa olevan kaavan ajantasaisuus ja tutkia pysyvän asumisen mahdollisuutta alueelle kaavoituilla matkailua palvelevien rakennusten korttelialueilla.

Suunnittelualue sijaitsee Imatran kaupungin 38. kaupunginosassa (Saimaanranta), Lammasaarentien ja Takilakadun varsilla. Aluetta rajaa länsipuolella Ukonlinnan uimaranta ja idässä sekä pohjoisessa Lammasaarentie. Sen eteläpuolella sijaitsee Ukonniemen virkistys- ja urheilupalveluihin kuuluva metsäinen alue ulkoi-
lureitistöineen.

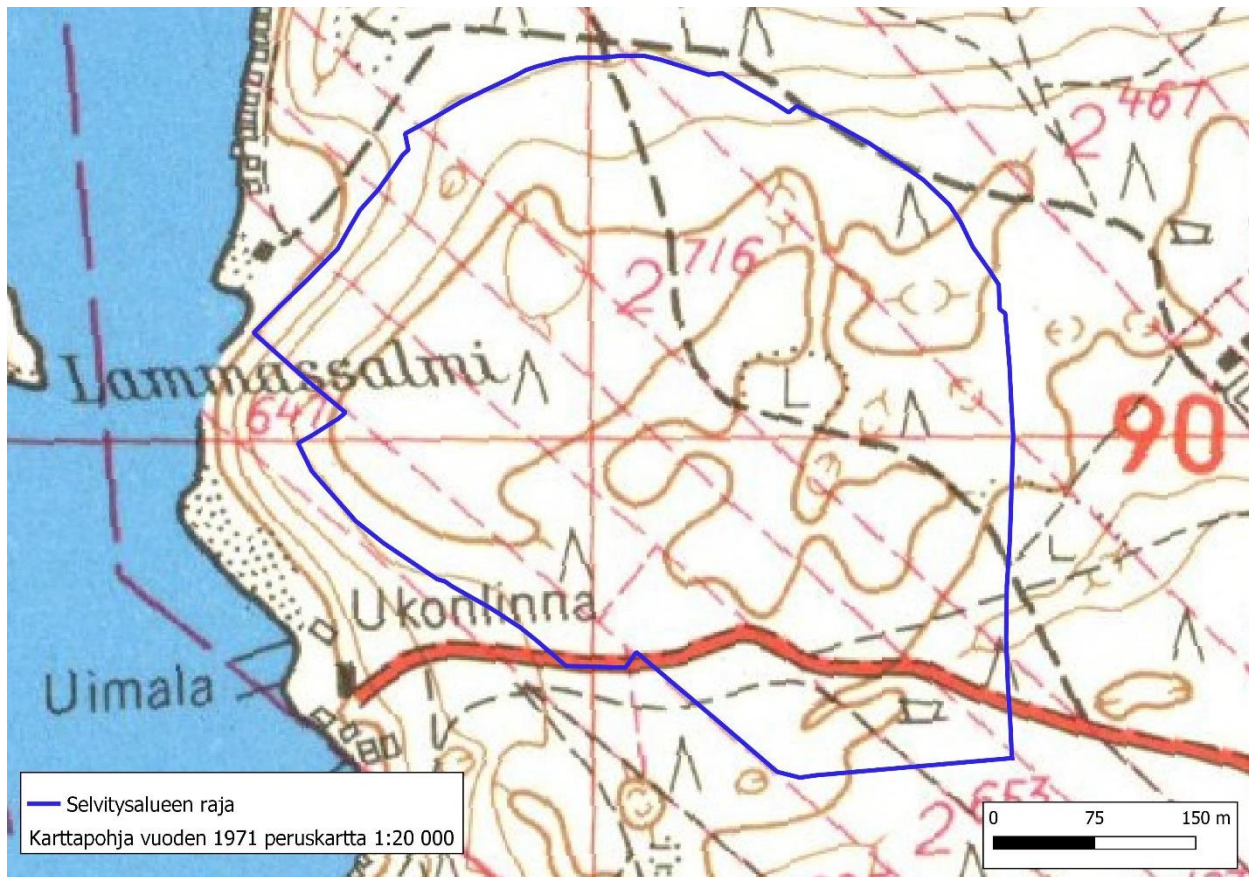
Suunnittelualueen pinta-ala on noin 21,2 ha. Vajaa puolet siitä on rakennettua; rakentamattomalla osalla on toiminut leirintäalue, joka ei enää ole käytössä.

Imatran kaupunki tilasi kaavamuutosaluetta koskevan arkeologisen inventoinnin Maanala Oy:ltä 24.6.2021. Työn vastuhenkilö oli FT Ville Laakso, joka teki myös maastotyön.

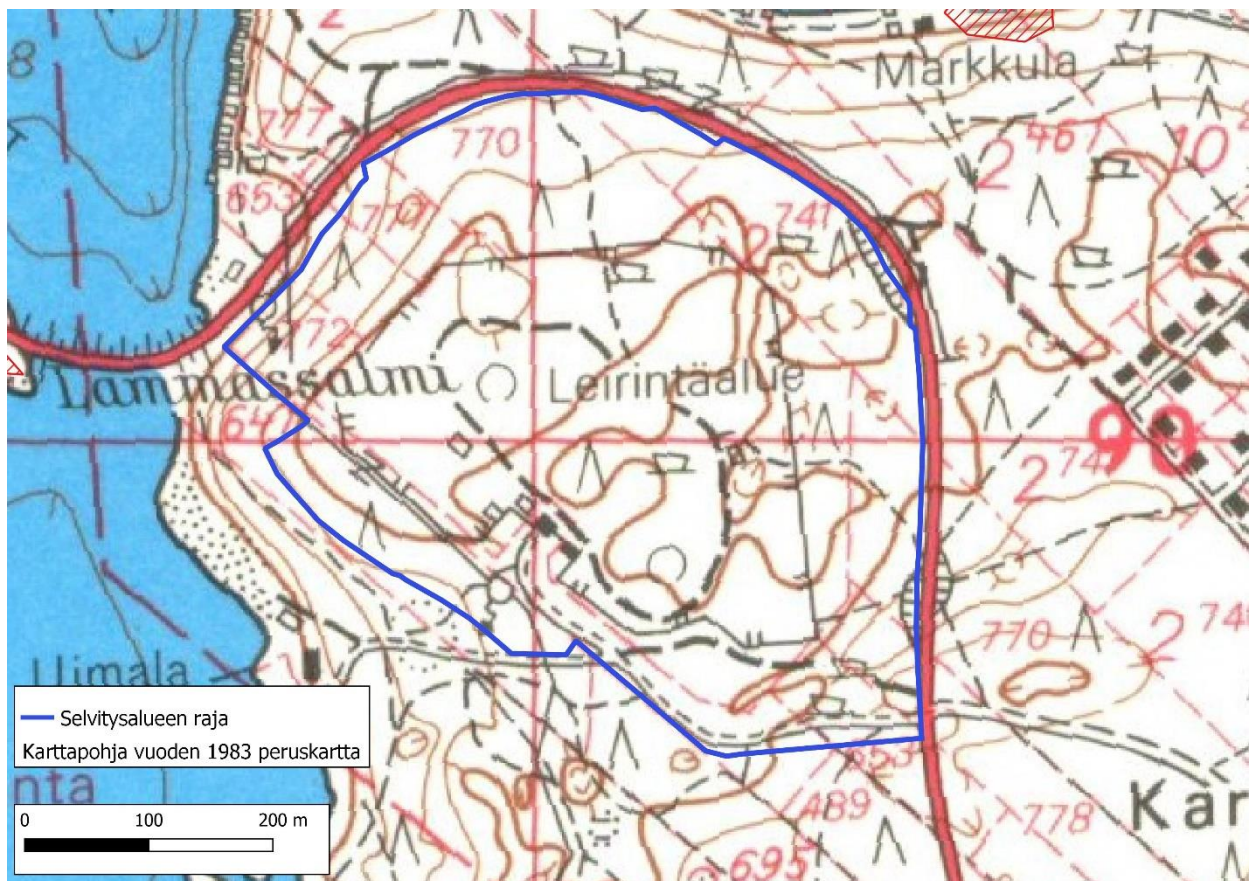
Asemakaavatasoisen inventoinnin tarkoituksena oli selvittää, sijaitseeko alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita ja tarvittaessa dokumentoida ne siten, että niiden mahdollinen vaikutus kaavoitukseen voidaan luotettavasti ja täsmällisesti arvioida.

Selvitysalueen raja (vihreällä) ja alueelta löytyneen röykkiökohteen sijainti (sinisellä). Inventoinnin maastotyössä tarkastettiin koko alue lukuun ottamatta rakennettuja kohtia.

Vuoden 1971 peruskartalla alue on lähes kokonaan koskematon metsämaastoa.

Vuoden 1983 peruskartasta ilmenee maankäytön voimistuminen: paikalle on perustettu leirintäalue.

4. Maastotyö

4.1. Yleiset havainnot

Selvitysalueen rakentamaton osa on loivasti kumpuilevaa harjumaastoa, pääasiassa moreenimaata, jolla kasvaa iäkstä sekametsää. Lännessä aluetta rajaa jyrkkä ja korkea Saimaan rantaan laskeva rinne.

Alue sijaitsee melko kaukana Saimaan esihistoriallisista rannoista ja niitä parikymmentä metriä korkeammalla, eikä sitä voi luonnehtia erityisen otolliseksi tuon aikaisten asuinpaikkojen tai muiden muinaisjäännöskohteiden sijaintia ajatellen. Historiallisen ajan elinkeinohistoriallisten kohteiden osalta paikkaa voi pitää on hieman potentiaalisempänä.

Alueelta ei ennen inventointia tunnettu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita eikä esinelöytöjä.

Maastotyössä ilmeni, että huomattava osa rakentamattomasta osasta on tullut muokatun ollessa leirintäalueena. Paikkaa on tasattu, pengerretty ja sinne on sijoitettu erilaisia rakennuksia ja rakenteita. Alueen itäosa on kuitenkin koskematon tai lähes koskematon metsämaastoa.

Vuoden 2021 maastotyössä todettiin yksi, alla tarkemmin kuvattu, arkeologinen kohde, *Imatra Lammassalmi*.

Tutkimusalueen keskiosaa, joka on toiminut leirintäalueena. Paikkaa on tasattu ja sinne on tehty esimerkiksi kaapeli- ja vesijohtokaivantoja. Kuvan vasemmassa reunassa erottuu harmaa sähkökaappi.

4.2. Aiemmin rekisteröimätön arkeologinen kohde

Imatra Lammassalmi

(uusi kohde, esitetään rekisteröitäväksi kiinteänä muinaisjäännöksenä)

Tyyppi: työ- ja valmistuspaikat/viljelyröykkiöt

Ajoitus: historiallinen

N 6787290 E 592605 (keskimmäinen röykkiö)

Aiemmat tutkimukset: –

Aiemmat löydöt: –

Vuoden 2021 löydöt: –

Kohde löytyi inventoinnissa 21.9.2021. Se sijaitsee selvitysalueen luoteisreunassa, Lammassaarentien varressa olevan pysäköintialueen kaakkoispuolella, luoteeseen laskevan jyrkän rinteiden alareunassa, melko kivisessä koi- vuja ja mäntyjä kasvavassa metsämaastossa.

Alueella todettiin kolme selvästi ihmisen kasaamaa kiviröykkiötä. Kohdassa N 6787299 E 592620 sijaitsevan rakenteen laajuus on 5,5 x 2,5 m ja korkeus 0,6 m. Sen pituus akseli on korkeuskäyrien suuntainen. Kivet ovat ainakin pääosin pyörityneitä ja halkaisijaltaan 15–60 cm. Röykkiössä on arviolta 4–5 kivikerrosta.

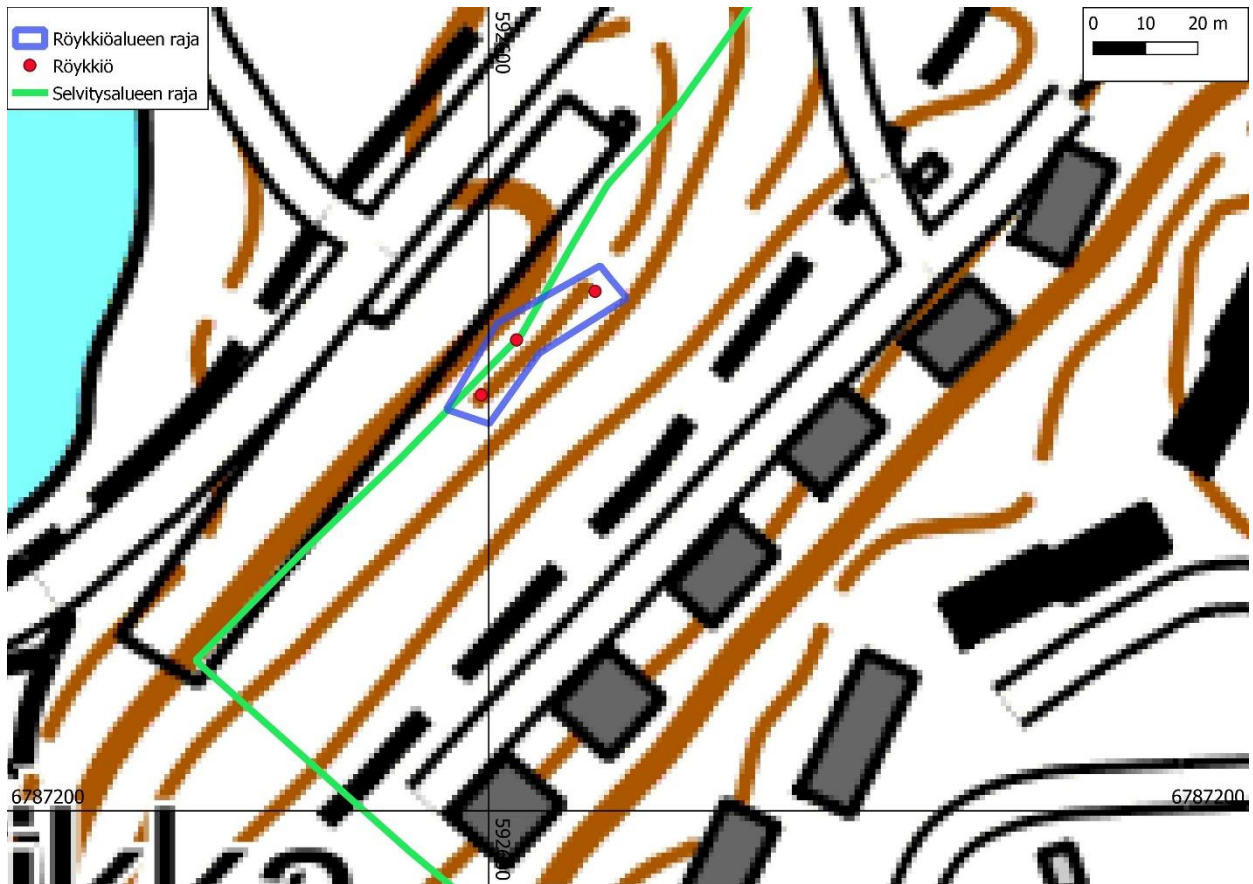
Edellisen lounaispuolella, kohdassa N 6787290 E 592605, on hieman epämääräisempi röykkiö, jonka laajuus on 7 x 6 m ja korkeus 0,3 m. Sen yli kulkee rinteiden suuntainen polku, jonka käyttö näyttää vaurioittaneen rakennetta (ks. myös tämän raportin kansikuvaa). Kivien halkaisija on 20–70 cm; osa on pyörityneitä, osa särmikkäitä. Röykkiössä on ainakin 2–3 kivikerrosta. Sen pohjakaava vaikuttaa lähinnä suorakaiteen muotoiselta.

Edelleen lounaaseen, kohdassa N 6787280 E 592599, on kolmas röykkiö edellisiä jyrkemmässä rinteessä. Sen laajuus on 4 x 3 m ja korkeus 0,5 m. Kivien halkaisija on 20–60 cm ja ne ovat ainakin pääosin pyörityneitä. Pohjakaava on pyöreähkö.

Kaikki kolme röykkiötä ovat muodoltaan melko tasalakisia. Kohde muistuttaa mm. maastojajainniltaan huomattavasti *Imatra Kylpylä etelä* -nimistä röykkiökohdetta, joka sijaitsee samalla korkeustasolla tästä etelään alle 200 metrin päässä.

Vaikuttaa todennäköiseltä, että molempien kohteiden röykkiöt liittyvät niiden alapuolisella korkeustasolla sijainneisiin viljelyksiin ja ovat niiden raivauksen tulosta. Koska vanhoihin karttoihin on molemmille paikoille merkitty kaskimaata, muttei peltoja, liittyvät molemmat kohteet todennäköisesti juuri kaskiviljelyyn. Tähän viittaa myös kivinen maaperä, joka ei ole pysyville viljelyksille otollinen.

MAANALA

Röykkiöiden sijainti (punaiset pisteet) ja kohteen rajausehdotus.

Röykkiöt sijaitsevat jyrkässä rinteessä, sen alaosassa, kuvan vasemmassa reunassa. Lounaasta.

Pohjoisin, kohdassa N 6787299 E 592620 sijaitseva röykkiö. Lännestä.

5. Yhteenveto tutkimuksen tuloksista

Ukonniemen loma-asuntoalueen asemakaava-
muutosalueen rakentamattomat osat tarkas-
tettiin maastossa. Alueelta todettiin yksi aiem-
min tuntematon arkeologinen kohde, joka
muodostuu kolmesta kiviröykkiöstä. Todennä-
köisesti ne liittyvät historiallisen ajan kaskivilje-
lyyn.

Turussa 30.9.2021

Ville Laakso

Arkeologi, FT

Maanala Oy

6. Lähteet

Aminoff, C. G. 1834–35. *Karta öfver Siitola bys
inägor i Ruokolax Socken Jäskis Härad och Wi-
borgs Län*. Maanmittaushallituksen uudistus-
arkisto G66:15/1–23, Kansallisarkisto.

Peruskartta 1971. *Karttalehti 4112 05 Imatra*.
Maanmittauslaitos.

Peruskartta 1983. *Karttalehti 4112 05 Imatra*.
Maanmittauslaitos.

Pitäjänpöytäkartta 1852. *Karta öfver Ruokolax
socken af Wiborgs Län*. Karttalehti 4112 05, Pi-
täjänpöytäkartasto, Maanmittaushallituksen histori-
allinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Ruokolahden kartta [anonyymi] 1781. *Geo-
graphisk Charta öfver Ruokolax Socken Belägne i
Jäskis härad och Kymmenegårds Province*.
Alue- ja rajakartat MH 166, Maanmittaushalli-
tuksen kartat, Kansallisarkisto.

Steinheil, Fabian 1805. *Aflidne Excellencen grefve Steinheils Karta öfver Wiborgs län 1805*. Yleiskartta 124, Kansallisarkisto.

Telén, Fr. Wilh. [*sine anno*, n. 1820]. *Transport Charta öfver Nedannämnde Byar belägne i Ruokolax sokn...* Viipurin kuvernementin kartta-arkisto VKKA 437, Kansallisarkisto.